

รูปแบบการสร้างสรรคานาฏศิลป์จากเทคนิคมายากล

THE METHODS OF CREATING DRAMATIC ARTS DERIVED FROM MAGIC TRICKS

นัฏภรณ์ พูลภักดี¹ และนราพงษ์ จรัสศรี²
Nattaporn Poonpakdee¹ and Naraphong Charassri²

^{1,2} หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

^{1,2} Doctor of Fine and Applied Arts, Faculty of Fine and Applied Arts,

Chulalongkorn University, Bangkok

E-mail: tukta.np@hotmail.com

Received: January 31, 2020

Revised: April 23, 2020

Accepted: April 27, 2020

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องรูปแบบการสร้างสรรคานาฏศิลป์จากเทคนิคมายากลฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต มีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบการสร้างสรรคผลงานทางด้านนาฏศิลป์ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจมาจากเทคนิคการแสดงมายากลทั้ง 7 รูปแบบ ได้แก่ 1) การปรากฏ 2) การย้ายที่ 3) การเปลี่ยนรูป 4) การคืนสภาพ 5) การทะลุทะลวง 6) การต้านกฎธรรมชาติ 7) การอันตรธาน ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยประกอบไปด้วย การสำรวจข้อมูลเชิงเอกสาร การสัมภาษณ์ สื่อสารสนเทศ การสำรวจข้อมูลภาคสนาม การสัมภาษณ์ เกณฑ์มาตรฐานศิลปิน และประสบการณ์ของผู้วิจัย โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหารูปแบบในการสร้างสรรคานาฏศิลป์จากเทคนิคมายากล ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสร้างสรรคครั้งนี้สามารถจำแนกตามองค์ประกอบของนาฏศิลป์ 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การออกแบบบทการแสดงโดยแบ่งเป็นทั้ง 7 องค์การแสดงตาม 7 รูปแบบของเทคนิคมายากล 2) การคัดเลือกนักแสดงที่มีทักษะทางด้านนาฏศิลป์สมัยใหม่ การแสดงมายากล และนักกีฬายิมนาสติก 3) การออกแบบลีลานาฏศิลป์ โดยใช้ลีลาการเคลื่อนไหวร่างกายที่ใช้ประกอบการแสดงมายากล ลีลานาฏศิลป์สมัยใหม่ ลีลาบัลเลต์ และลีลาการเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวัน 4) การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง มีการใช้ผ้าที่มีความยืดหยุ่นได้ เพื่อเปลี่ยนรูปร่างให้เป็นไปในลักษณะต่าง ๆ มีการใช้ฉากหลังขนาดใหญ่ที่ใช้ผ้าตัดเป็นทางยาว เพื่อให้นักแสดงสามารถทะลุผ่านไปได้ มีการใช้อุปกรณ์กีฬาเทรมโปลีน เพื่อสื่อถึงการลอยตัวต้านกฎธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีการใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงอื่น ๆ เช่น กล้องกระดาษ แก้วน้ำ หนังสือนั่ง เป็นต้น 5) การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง เป็นเสียงที่มาจากการบรรเลงสดโดยใช้วงดนตรีแจ๊ซ 6) การออกแบบเครื่องแต่งกาย มีการใช้เครื่องแต่งกายในรูปแบบสากลนิยมทั้งนักแสดงชายและหญิง เพื่อให้เกิดความรู้สึกถึงมาตรฐานของการยอมรับในระดับสากล 7) การ

ออกแบบพื้นที่แสดง ใช้โรงละครในลักษณะของแบล็ค บ็อก เธียเตอร์ (Black Box Theatre) มีพื้นที่สี่เหลี่ยม 8) การออกแบบแสง ใช้แสงสีถึงบรรยากาศของการแสดงมายากล เช่น ความลึกลับ การซ่อนเร้น

คำสำคัญ

รูปแบบการแสดง นาฏยศิลป์สร้างสรรค์ เทคนิคมายากล

ABSTRACT

The current research article is a part of doctor of philosophy dissertation aiming to explore the methods of creating dramatic arts derived from Magic Tricks. According to Magic Tricks application, seven techniques are defined as follows: 1) Appearance 2) Transposition 3) Transformation 4) Restoration 5) Penetration 6) Defiance of Natural including 7) Disappearance. The qualitative and creative research design were employed. In addition, the research instruments were relevant literature review, interview, information media, field trip, seminar, and artist's standard criteria including the researcher's experience. Due to the collected data, eight procedures for creating dramatic arts derived from Magic Tricks were analyzed and found: 1) Composing performance's script inspired by Magic Tricks, 2) casting a group of actors who are good at modern dramatic-arts, magic-trick performance and gymnastics, 3) designing the styles of gestures and body movements for magic-trick performance adapted from modern dramatic-arts, daily-life actions and gymnastic gestures, 4) selecting performance's props, for examples spandex for Transformation performance, large cloth partition for Penetration performance including a trampoline, some paper boxes, a chair, a kettle and a book for Defiance of Natural performance, 5) designing sounds and selecting the band, namely Chamber Music, for performance's sound effect, 6) designing costumes in forms of formal attire, 7) arranging performing area at Black Box Theatre where is included with large square stage for conveniently moving props as well as 8) designing stage's lights to clearly convey the ideas of performance.

Keywords

Methods of Creating Performance, Creative Dramatic Arts, Magic Tricks

ความสำคัญของปัญหา

มายากลเป็นศาสตร์ทางศิลปะการแสดง มีประวัติศาสตร์การสืบทอดที่ยาวนาน โดยมีหลักฐานย้อนไปถึงยุคโบราณในสมัยอียิปต์ ราวกว่า 4,500 ปี ซึ่งพบหลักฐานบันทึกจากการขุดค้นสำรวจ นอกจากนี้ยังมีหลักฐานจากบันทึกมายากลชุด “ถ้วยและลูกบอล” (Cups And Balls) ซึ่งเป็น

ชุดการแสดงที่ยังคงเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน (Chaiyuan, 1998) มายากลแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) มายากลเวที (Stage Magic) คือ มายากลที่แสดงกันบนเวที มีดนตรีประกอบ การจัดแสงสี อุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดงต้องมีขนาดใหญ่พอที่จะให้ผู้ชมที่นั่งอยู่ไกล ๆ มองเห็นได้ การแสดงอาจแสดงโดยนักมายากลเพียงคนเดียว หรือมีผู้ช่วย หรืออาจจะมีคนเต้นรำ (Dancer) ประกอบการแสดง (Prajongkitkoon, 2019) 2) มายากลระยะใกล้ (Close-Up Magic) คือ มายากลที่แสดงได้ทุกที่ไม่ว่าจำกัดเวลาและสถานที่ ไม่จำเป็นต้องมีอุปกรณ์ราคาแพงหรืออุปกรณ์ที่ต้องประดิษฐ์ขึ้นมาเป็นพิเศษ สามารถใช้อุปกรณ์รอบ ๆ ตัว เช่น หนังสือพิมพ์ เหรียญเงิน ธนบัตร เชือก เป็นต้น (Itthi-awachakool, 2019) มายากลประเภทนี้ผู้แสดงต้องมีทักษะและเทคนิคในการแสดงสูง มีความรู้และความเข้าใจในศิลปะการแสดงมายากลเป็นอย่างดี มีการแสดงประกอบการพูดและที่สำคัญ คือ ระยะห่างระหว่างผู้ชมกับนักแสดงนั้นใกล้กันมาก มีความท้าทายสูง การแสดงจะมีความยากกว่าการแสดงมายากลบนเวที (Paiboonpun, 2019)

เทคนิคของการแสดงมายากลแบ่งออกเป็น 7 รูปแบบ ดังนี้ 1) การเนรมิตหรือปรากฏ (Appearance) คือ การแสดงโดยเนรมิต คน สัตว์ หรือสิ่งของให้ปรากฏขึ้นมา 2) การอันตรธาน (Disappearance) คือ การแสดงที่ทำให้สิ่งของหรือสิ่งมีชีวิตหายไป หรือการทำให้คนหายไป 3) การย้ายที่หรือสลับที่ (Transposition) คือ การสลับที่จากที่หนึ่งให้ไปปรากฏอีกที่หนึ่ง 4) การเปลี่ยนรูป (Transformation) คือ การเปลี่ยนให้สิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง 5) การทะลุทะลวงหรือสะเดาะ (Penetration) เป็นการทะลุผ่านสิ่งของที่มีขนาดแข็ง หรือเป็นการแยกสิ่งมีชีวิตที่ติดในเครื่องพันธนาการหรือกุญแจให้ออกจากกันได้ 6) การคืนสภาพ (Restoration) เป็นการทำให้สิ่งของหรือสิ่งมีชีวิตที่แยกออกจากกันกลับมาคืนสู่สภาพเดิม 7) การต้านกฎธรรมชาติ (Defiance of Natural) เป็นการแสดงที่มีรูปแบบฝืนต่อกฎความเป็นจริง ในธรรมชาติ เช่น การต้านแรงดึงดูดของโลกในชุดลอยตัว เป็นต้น (Paiboonpun, 2002)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นด้วยความสนใจในศิลปะการแสดงมายากล รวมถึงประสบการณ์การแสดงของผู้วิจัยที่เกี่ยวข้องกับมายากล อีกทั้งยังไม่เคยมีผู้ใดทำการวิจัยงานสร้างสรรค์ประเภทนี้มาก่อน ผู้วิจัยจึงได้แรงบันดาลใจในการนำเทคนิคมายากลทั้ง 7 รูปแบบ มาสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ในรูปแบบนาฏศิลป์สมัยใหม่และนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ โดยผู้วิจัยจะศึกษาหารูปแบบในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากเทคนิคมายากล เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบการแสดงทางด้านนาฏศิลป์ เกิดผลงานสร้างสรรค์ที่มีรูปแบบชัดเจน มีกระบวนการคิดสร้างสรรค์ที่เป็นระบบ อีกทั้งยังส่งเสริมและเป็นแนวทางในการศึกษาการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ในรูปแบบอื่นอีกต่อไปในอนาคต

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

บทความวิจัยเรื่องรูปแบบการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากเทคนิคมายากลได้ตั้งคำถามถึงรูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์จากเทคนิคมายากลจะเป็นอย่างไรนั้น ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามถึงสาระสำคัญตามองค์ประกอบทางด้านนาฏศิลป์ ดังต่อไปนี้

1. การออกแบบบทการแสดง
2. การคัดเลือกนักแสดง
3. การออกแบบลีลานาฏศิลป์

4. การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง
5. การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง
6. การออกแบบเครื่องแต่งกาย
7. การออกแบบพื้นที่แสดง
8. การออกแบบแสง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อค้นหารูปแบบการสร้างสรรคผลงานนาฏยศิลป์จากเทคนิคมายากล

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยเรื่อง รูปแบบการสร้างสรรคผลงานนาฏยศิลป์จากเทคนิคมายากล ผู้วิจัยศึกษาองค์ความรู้ทางด้านมายากล นาฏยศิลป์ มาสร้างสรรคการแสดงโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงสร้างสรรค ดังมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 สํารวจข้อมูลเชิงเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ ตำรา และบทความเชิงวิชาการ ในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ วิวัฒนาการของการแสดงมายากล รูปแบบของการแสดงมายากล แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างสรรคผลงานนาฏยศิลป์สร้างสรรค

1.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยไว้ 2 กลุ่ม อันได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านมายากล กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างสรรคผลงานนาฏยศิลป์ โดยพิจารณาเลือกประเภทการสัมภาษณ์ไว้หลายแบบ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์รายบุคคล แบบสัมภาษณ์กลุ่ม รวมทั้งใช้ลักษณะแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง

1.3 สื่อสารสนเทศ ผู้วิจัยได้พิจารณาเลือกที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย อาทิ ภาพยนตร์ วีดิทัศน์ อินเทอร์เน็ต โดยศึกษาในประเด็นที่น่าเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเทคนิคมายากลและผลงานการสร้างสรรคผลงานนาฏยศิลป์

1.4 สํารวจข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการแสดงมายากล โดยการลงพื้นที่สํารวจข้อมูลจากนักมายากล โรงเรียนสอนมายากล สมาคมนักมายากลแห่งประเทศไทย ทั้งการสังเกตการณ์และการมีส่วนร่วมฝึกปฏิบัติและทำการแสดงมายากลในงานต่าง ๆ

1.5 การสัมมนา ผู้วิจัยได้เข้าร่วมงานสัมมนาและการประชุมวิชาการเกี่ยวกับการสร้างสรรคผลงานนาฏยศิลป์ และงานมายากล เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับจากการสัมมนามาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อใช้ในการสร้างสรรคผลงานนาฏยศิลป์จากเทคนิคมายากลให้มีความถูกต้องและเหมาะสม

1.6 เกณฑ์มาตรฐานศิลปิน ผู้วิจัยได้ใช้ผลงานการวิจัยในเรื่องเกณฑ์มาตรฐานศิลปิน เพื่อพัฒนาคุณสมบัติของการสร้างสรรคผลงานนาฏยศิลป์ ทั้งสิ้น 11 ประการ ได้แก่ 1) ผู้มีจิตวิญญาณความเป็นศิลปิน 2) การมีประสบการณ์ในการทำงาน 3) เป็นผู้มีความสามารถที่หลากหลาย 4) มีความเป็นผู้นำและเป็นผู้บุกเบิก 5) มีปรัชญาในการทำงาน 6) มีความคิดสร้างสรรค 7) มีรสนิยม 8) มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ 9) เป็นผู้หายาก 10) มีจรรยาบรรณ 11) มีความหลงใหล

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านมายากล จำนวน 10 คน กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ จำนวน 20 คน โดยใช้คำถามการสัมภาษณ์ด้วยคำถามปลายเปิดและปลายปิด อีกทั้งการเข้าร่วมสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในการแสดง และการเข้าร่วมสัมมนาและประชุมวิชาการที่เกี่ยวข้องกับงานนาฏศิลป์ และมายากล

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา วิธีการวิเคราะห์เอกสาร และบทสัมภาษณ์ ร่วมกับการสังเกตการณ์ภาคสนามและภาคปฏิบัติ จากนั้นนำมาทำการวิเคราะห์วิธีการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ โดยการสร้างรูปแบบการแสดง การออกแบบและการจัดสร้างองค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์อย่างเหมาะสม

ผลการวิจัย

จากการศึกษารูปแบบการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากเทคนิคมายากล ผู้วิจัยได้ผลจากการวิจัย โดยแบ่งออกเป็นองค์ประกอบของการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ ทั้ง 8 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การออกแบบบทรการแสดง ผู้วิจัยออกแบบบทรการแสดงโดยได้แรงบันดาลใจจากเทคนิคการแสดงมายากลทั้ง 7 รูปแบบ ผู้วิจัยจึงนำมาวางโครงสร้างของบทรการแสดง โดยแบ่งองค์การแสดงตามเทคนิคมายากลเป็น 7 องค์ ดังต่อไปนี้ องค์ที่ 1 การปรากฏ (Appearance) ผู้วิจัยได้ใช้แสงเพื่อแสดงถึงการปรากฏตัวของนักแสดงบนเวที องค์ที่ 2 การย้ายที่ (Transposition) ผู้วิจัยนำเสนอการย้ายที่ของกลุ่มนักแสดงจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง องค์ที่ 3 การเปลี่ยนรูป (Transformation) ผู้วิจัยใช้ผ้ายืดหยุ่นเพื่อเปลี่ยนรูปทรงเป็นลักษณะต่าง ๆ องค์ที่ 4 การคืนสภาพ (Restoration) ผู้วิจัยนำเสนอการกลับคืนสู่สภาพเดิม องค์ที่ 5 การทะลุทะลวง (Penetration) ผู้วิจัยใช้ฉากหลังขนาดใหญ่ที่ใช้ผ้าตัดเป็นทางยาวเพื่อให้นักแสดงสามารถทะลุผ่านไปได้ องค์ที่ 6 การต้านกฎธรรมชาติ (Defiance of Natural) ผู้วิจัยใช้อุปกรณ์กีฬาเทรมโพลีน เพื่อสื่อถึงการลอยตัวต้านกฎธรรมชาติ และองค์ที่ 7 การอันตรธาน (Disapperance) ผู้วิจัยใช้แสงให้นักแสดงหายไปจากสายตาผู้ชม

2. การคัดเลือกนักแสดง ผู้วิจัยได้คัดเลือกนักแสดงที่มีทักษะความสามารถที่หลากหลาย โดยแบ่งออกเป็นลักษณะต่าง ๆ ตามรูปแบบของนาฏศิลป์ ดังต่อไปนี้ นาฏศิลป์สมัยใหม่ บัลเลตต์ การแสดงมายากล เพื่อแสดงถึงลีลาที่มีปรากฏในมายากล อีกทั้งการใช้นักแสดงที่มีทักษะยิมนาสติกเพื่อใช้กับอุปกรณ์เทรมโพลีน

3. การออกแบบลีลานาฏศิลป์ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับการอธิบายลีลานาฏศิลป์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้แบ่งการอธิบายลีลานาฏศิลป์ตามองค์การแสดงทั้ง 7 องค์ ดังต่อไปนี้

องค์ที่ 1 การปรากฏ ใช้ลีลาการเคลื่อนไหวของแขนซ้าย แขนขวา เพื่อแสดงให้เห็นลีลาของการแสดงมายากล โดยการใช้แสงไฟให้นักแสดงปรากฏขึ้นมา

ภาพที่ 1 ลีลาการเคลื่อนไหวที่ใช้ประกอบการแสดงมายากล
ที่มา : ผู้วิจัย

องค์ที่ 2 การย้ายที่ ใช้ลีลาของเทคนิคการยกนักแสดงให้อยู่ในระดับต่าง ๆ ในแบบของบัลเลต์ และนาฏศิลป์สมัยใหม่ (Modern Dance)

ภาพที่ 2 ลีลानาฏศิลป์สมัยใหม่
ที่มา : ผู้วิจัย

องค์ที่ 3 การเปลี่ยนรูป ใช้ลีลาลีลานาฏศิลป์สมัยใหม่ เพื่อให้นักแสดงเพื่อขยายผ้ายึดอุปกรณ์ประกอบการแสดงในรูปแบบต่าง ๆ

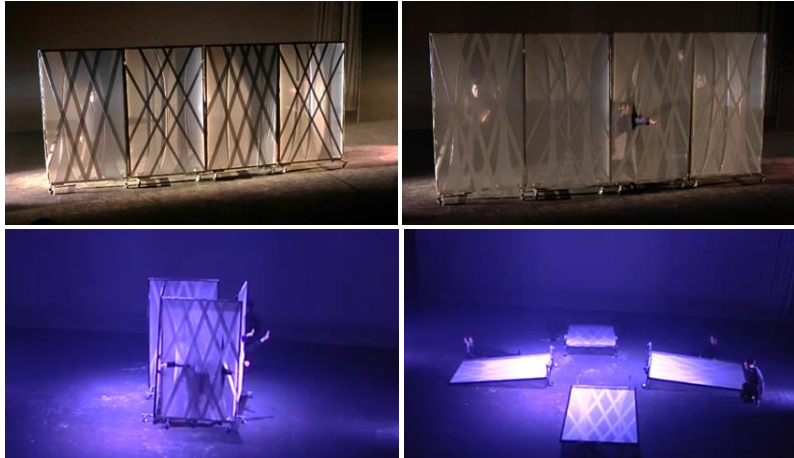
ภาพที่ 3 ลีลานาฏศิลป์สมัยใหม่
ที่มา : ผู้วิจัย

องค์ที่ 4 การคืนสภาพ ใช้ลีลานาฏศิลป์สมัยใหม่ ในการเคลื่อนไหวลีลาการละลายตัวคล้าย
วัตถุที่มีขนาดแข็งให้สลายตัวแล้วคืนสภาพเป็นวัตถุที่มีขนาดแข็งตามรูปแบบเดิม

ภาพที่ 4 ลีลานาฏศิลป์สมัยใหม่
ที่มา : ผู้วิจัย

องค์ที่ 5 การทะลุทะลวง ใช้ลีลาการปรากฏตัวและหายตัวผ่านอุปกรณ์ประกอบการแสดง ด้วยลีลาการเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวัน (Everyday Movement)

ภาพที่ 5 ลีลาการเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวัน
ที่มา : ผู้วิจัย

องค์ที่ 6 การต้านกฎธรรมชาติ ใช้ลีลาบัลเลต์ และลีลานักกีฬาโยมนาสติก เพื่อแสดงบนอุปกรณ์แตรมโพลีนแสดงให้เห็นถึงเทคนิคการลอยตัวต้านแรงโน้มถ่วง และใช้ลีลาการเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) โดยถืออุปกรณ์ประกอบการแสดง เช่น กล้องลิ่ง แก้วน้ำ หนังสือ เพื่อเห็นถึงเทคนิคการลอยตัวต้านแรงโน้มถ่วง

ภาพที่ 6 ลีลาบัลเลต์, ลีลาโยมนาสติก
ที่มา : ผู้วิจัย

องค์ที่ 7 การอันตรธาน ใช้ลีลาการเคลื่อนไหวของลีลาการแสดงมายากล และการลดแสงเพื่อให้ภาพหายไปจากผู้ชม

ภาพที่ 7 ลีลาการเคลื่อนไหวที่ใช้ประกอบการแสดงมายากล
ที่มา : ผู้วิจัย

4. การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ผู้วิจัยได้ออกแบบอุปกรณ์โดยคำนึงถึงการแสดงความหมายเชิงสัญลักษณ์ในงานนาฏศิลป์ ได้แก่ การใช้ผ้ายึดเพื่อให้นักแสดงเข้าไปอยู่ในผ้าเพื่อขยายผ้ายึดให้เปลี่ยนรูปในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งปรากฏอยู่ในองค์ที่ 3 การเปลี่ยนรูป อีกทั้งมีการใช้ฉากผ้าขนาดใหญ่เพื่อให้นักแสดงออกลีลาท่าทางการเคลื่อนไหวโดยให้ทะลุผ่านฉากไปได้ ซึ่งปรากฏอยู่ในองค์ที่ 5 การทะลุทะลวง นอกจากนี้มีการใช้อุปกรณ์กีฬาเทรมโพลีน กล่องล้ง แก้อ้อ กาน้ำ หนังสือ เพื่อสื่อถึงการลอยตัวต้านกฎธรรมชาติ ซึ่งปรากฏอยู่ใน องค์ที่ 6 การต้านกฎธรรมชาติ

5. การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง ผู้วิจัยออกแบบเสียงโดยใช้วงดนตรีแชมเบอร์ (Chamber Music) ประกอบการแสดง โดยใช้เสียงสังเคราะห์บรรเลงเทคนิคการเปลี่ยน ชั้นคู่เสียงในการเปลี่ยนคีย์ แนวทำนองใช้คอร์ดเมเจอร์ (Major Chord) ชับเคลื่อนทำนอง ซึ่งให้ความรู้สึกที่แตกต่างกันในแต่ละองค์การแสดง เครื่องดนตรีประกอบไปด้วย เปียโนไฟฟ้า กลองแพดไฟฟ้า คลาริเน็ต และราวเบล มาบรรเลงดนตรีสด โดยการบรรเลงผสมวงและแยกบรรเลงเดี่ยว เพื่อให้ได้เสียงดนตรีที่สื่ออารมณ์ความรู้สึกตามองค์ของการแสดงจากเทคนิคมายากล ทั้ง 7 องค์ นอกจากนี้ยังใช้เสียงจากถุงพาสติกเพื่อแทนเสียงของวัตถุที่แตกสลาย และการเปล่งเสียงร้องของนักแสดงเพื่อสร้างความสมจริงมากยิ่งขึ้น

6. การออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้วิจัยออกแบบการแต่งกาย โดยผู้วิจัยได้การออกแบบเครื่องแต่งกายแบบสากลนิยมทั้งนักแสดงชายและหญิง เพื่อให้เกิดความรู้สึกถึงมาตรฐานของการยอมรับในระดับสากล อีกทั้งยังแสดงถึงความน่าเชื่อถือของนักมายากลในขณะทำการแสดง โดยได้คำนึงถึงความสะดวกในการเคลื่อนไหวของนักแสดงที่ไม่เป็นอุปสรรคระหว่างปฏิบัติการแสดง

ภาพที่ 12 การแต่งกายโดยใช้สูทแบบสากล
ที่มา : ผู้วิจัย

7. การออกแบบพื้นที่แสดง ผู้วิจัยได้ใช้โรงละครในลักษณะของแบล็ค บ็อก เธียเตอร์ (Black Box Theatre) เป็นพื้นที่ในการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ครั้งนี้ ลักษณะของโรงละครเป็นห้องสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่มีพื้นที่ว่างเปล่า มีขนาดความกว้าง ความลึก สามารถนำอุปกรณ์ประกอบการแสดง เช่น ฉาก แคมโพริน เข้าออกได้สะดวก รวมไปถึงการออกแบบลิฟตานาฏยศิลป์ให้สามารถเข้าออก และเคลื่อนไหวในทิศทางตามต้องการได้ อีกทั้งสามารถจัดวางตำแหน่งผู้ชมให้รับชมการแสดงได้เพียงด้านเดียว

8. การออกแบบแสง ผู้วิจัยออกแบบแสงให้สอดคล้องกับองค์ของการแสดงทั้ง 7 องค์ เพื่อออกแบบแสงให้สื่ออารมณ์ความรู้สึกตามเทคนิคมายากลให้มีความชัดเจนมากขึ้น ได้แก่ องค์ที่ 1 การปรากฏ ออกแบบแสงโดยการใช้แสงจากมุมบนเพื่อให้เกิดภาพปรากฏสร้างความมหัศจรรย์ องค์ที่ 2 การย้ายที่ ออกแบบแสงโดยใช้แสงเปิดและดับเพื่อสื่อถึงการย้ายที่จากจุดหนึ่งไปอีกจุดหนึ่ง องค์ที่ 3 การเปลี่ยนรูป ออกแบบแสงโดยใช้แสงสีม่วง สีฟ้า สีชมพู ส่องไปที่ผืนผ้ายัด เพื่อเพิ่มมิติในการเคลื่อนไหว องค์ที่ 4 การคืนสภาพ ออกแบบแสงโดยใช้แสงสีอารมณ์การแตกสลายโดยใช้การลดทอนแสง และการรวมตัวใช้เทคนิคการเพิ่มแสงให้สว่างขึ้น องค์ที่ 5 การทะลุทะลวง ออกแบบแสงโดยให้แสงผ่านทะลุฉากผ้าเพื่อให้เห็นการเคลื่อนไหวของนักแสดง องค์ที่ 6 การต้าน กฎธรรมชาติ ออกแบบแสงโดยให้แสงเน้นความรู้สึกมหัศจรรย์ องค์ที่ 7 การอันตรธาน ออกแบบแสงโดยให้แสงปรากฏและหายไปจากสายตาผู้ชม

อภิปรายผล

รูปแบบการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากเทคนิคมายากล ประกอบไปด้วย 8 องค์ประกอบ ซึ่งผู้วิจัยได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานศิลป์ 11 ประการ ได้แก่ 1) มีจิตวิญญาณความเป็นศิลปิน 2) มีประสบการณ์ในการทำงาน 3) มีความหลากหลาย 4) มีความเป็นผู้นำและเป็นผู้บุกเบิก 5) มีปรัชญาในการทำงาน 6) มีความคิดสร้างสรรค์ 7) มีรสนิยม 8) มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ 9) เป็นผู้หายาก 10) มีจรรยาบรรณ 11) มีความหลงใหล (Wuthatit, 2019) เพื่อให้ได้คุณสมบัติของการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 การออกแบบบทการแสดง ผู้วิจัยได้นำเทคนิคมายากลมาใช้ในการออกแบบบทการแสดงจากเทคนิคการแสดงมายากลทั้ง 7 รูปแบบ โดยแบ่งออกเป็น 7 องค์การแสดงผลที่ได้จากการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ พบว่าสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปข้อ 4) มีความเป็นผู้นำและบุกเบิก กล่าวคือผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้ยังไม่เคยปรากฏที่ใดมาก่อน อีกทั้งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปข้อ 6) มีความคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้นำประเด็นของเทคนิคมายากลซึ่งยังไม่เคยมีปรากฏในนาฏศิลป์ชุดใดมาก่อน นำมาออกแบบบทการแสดง นอกจากนี้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปข้อ 11) มีความหลงใหล ผู้วิจัยเกิดความหลงใหลในการแสดงมายากลได้ใช้เวลาไปกับการทำงานเพื่อสร้างประสบการณ์ส่วนตัว ดังนั้นการออกแบบบทการแสดงตรงกับคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานศิลปข้อ 4) มีความเป็นผู้นำและบุกเบิก 6) มีความคิดสร้างสรรค์ 11) มีความหลงใหล

องค์ประกอบที่ 2 การคัดเลือกนักแสดง ผู้วิจัยได้คัดเลือกนักแสดงที่มีความสามารถที่หลากหลาย ผลที่ได้จากการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ พบว่าสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปข้อ 1) ผู้มีจิตวิญญาณความเป็นศิลปิน เกิดขึ้นจากการคัดเลือกนักแสดงที่มีความรู้และความเข้าใจในทักษะการแสดงเป็นอย่างดี จึงสามารถถ่ายทอดการแสดงออกมาได้อย่างลึกซึ้ง อีกทั้งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปข้อ 2) มีประสบการณ์ในการทำงาน ด้านประสบการณ์ที่เกิดขึ้นของผู้วิจัยนำมาคัดเลือกนักแสดงที่มีผลงานทางด้านการแสดงเพื่อให้เหมาะสมกับบทการแสดงนั้น ๆ นอกจากนี้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปข้อ 3) มีความหลากหลาย เนื่องจากผู้วิจัยคัดเลือกนักแสดงที่มีทักษะความสามารถหลายรูปแบบของการแสดง เช่น นาฏศิลป์สมัยใหม่ บัลเลต์ การแสดงมายากล และยิมนาสติก ดังนั้นการคัดเลือกนักแสดงตรงกับคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานศิลปข้อ 1) มีจิตวิญญาณความเป็นศิลปิน 2) มีประสบการณ์ในการทำงาน 3) มีความหลากหลาย

องค์ประกอบที่ 3 การออกแบบลีลานาฏศิลป์ ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญในการออกแบบลีลานาฏศิลป์จากเทคนิคมายากล ผลที่ได้จากการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ พบว่าสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปข้อ 2) มีประสบการณ์ในการทำงาน เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับเทคนิคมายากล ฉะนั้นการใช้ลีลาของมายากลจากการแสดงในอดีตจนถึงปัจจุบันทำให้เห็นคุณภาพของการนำประสบการณ์มาออกแบบลีลานาฏศิลป์ อีกทั้งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปข้อ 3) มีความหลากหลาย โดยการใช้ลีลาจากความหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ ลีลาการเคลื่อนไหวร่างกายที่ใช้ประกอบการแสดงมายากล ลีลานาฏศิลป์สมัยใหม่ ลีลาบัลเลต์ ลีลายิมนาสติก และลีลาการเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปข้อ 6) มีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเทคนิคมายากลมาออกแบบลีลาทางด้านนาฏศิลป์ที่ยังไม่เคยปรากฏในงานสร้างสรรค์ชิ้นใดมาก่อน จึงทำให้เกิดเป็นคุณภาพทางด้านความคิดสร้างสรรค์ในงานวิจัยชิ้นนี้ ดังนั้นการออกแบบลีลานาฏศิลป์ตรงกับคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานศิลปข้อ 2) มีประสบการณ์ในการทำงาน 3) มีความหลากหลาย 6) มีความคิดสร้างสรรค์

องค์ประกอบที่ 4 การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ผู้วิจัยออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงให้สอดคล้องกับบทการแสดง ผลที่ได้จากการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ พบว่าสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปข้อ 3) มีความหลากหลาย โดยการคัดเลือกอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่มีลักษณะและประโยชน์ใช้สอยต่างกัน ทำให้ปรากฏเป็นคุณภาพของความหลากหลาย ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปข้อ 6) มีความคิดสร้างสรรค์ มีการเลือกใช้อุปกรณ์ผ่านรูปแบบ

ทางด้านสัญลักษณ์เป็นการเลือกใช้อุปกรณ์อย่างเป็นนามธรรม ทำให้เกิดคุณสมบัติของความคิดสร้างสรรค์ในการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดง นอกจากนี้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปป็นข้อ 7) มีรสนิยม มีการใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่เฉพาะเจาะจงด้วยการใช้ผ้าเป็นส่วนประกอบทำให้เกิดความกลมกลืนมีเอกภาพ กลายเป็นรสนิยมของผู้วิจัยในการเลือกวัสดุในอุปกรณ์ประกอบการแสดง ดังนั้นการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงตรงกับคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานศิลปป็นข้อ 3) มีความหลากหลาย 6) มีความคิดสร้างสรรค์ 7) มีรสนิยม

องค์ประกอบที่ 5 การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง ผู้วิจัยออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงตามองค์การแสดงของเทคนิคมายากลทั้ง 7 รูปแบบ ผลที่ได้จากการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ พบว่าสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปป็นข้อ 3) มีความหลากหลาย ผู้วิจัยเลือกใช้เสียงทั้งเสียงสังเคราะห์และเสียงดนตรีสดทำให้เกิดมิติของความหลากหลายในงานวิจัยชิ้นนี้อีกทั้งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปป็นข้อ 6) มีความคิดสร้างสรรค์ ที่ปรากฏในงานวิจัยชิ้นนี้สังเกตได้จากการใช้เสียงจากเครื่องดนตรีสังเคราะห์บรรเลงดนตรีสดประกอบกับบทการแสดงเพื่อสร้างบรรยากาศต่าง ๆ ในแต่ละฉากของการแสดง นอกจากนี้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปป็นข้อ 11) มีความหลงใหล โดยการใช้เครื่องดนตรีน้อยชิ้น เช่น การใช้เครื่องดนตรี 4 ชิ้นของวงแชมเบอร์ (Chamber Music) ทำให้เกิดเสียงที่มีเอกภาพเฉพาะตัว มาจากความหลงใหลในทฤษฎีมินิมอลลิซึม (Minimalism) ทางด้านการใช้เสียงประกอบการแสดง ดังนั้นการออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงตรงกับคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานศิลปป็นข้อ 3) มีความหลากหลาย 6) มีความคิดสร้างสรรค์ 11) มีความหลงใหล

องค์ประกอบที่ 6 การออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้วิจัยออกแบบเครื่องแต่งกายโดยการแต่งกายแบบสากลนิยม ผลที่ได้จากการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ พบว่าสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปป็นข้อ 2) มีประสบการณ์ในการทำงาน การรับบทผู้แสดงประกอบในเวทีมายากลอย่างยาวนานทำให้เกิดเป็นประสบการณ์ของผู้วิจัยที่สามารถส่งผ่านการออกแบบเสื้อผ้าประกอบการแสดงไปยังผลงานวิจัยชิ้นนี้ อีกทั้งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปป็นข้อ 7) มีรสนิยม ซึ่งมีการใช้ความเป็นมาตรฐานของเสื้อผ้าในรูปแบบมาตรฐานของสากลนิยม ประกอบกับสีที่เครื่องขั้วมีเอกภาพเดียวกันทำให้เกิดเป็นคุณสมบัติทางด้านรสนิยมในการเลือกเสื้อผ้าประกอบการแสดง นอกจากนี้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปป็นข้อ 11) มีความหลงใหล ความนิยมชมชอบในการแสดงมายากลเกิดเป็นคุณสมบัติของความหลงใหลในรูปแบบของการใช้เสื้อผ้าประกอบการแสดงในแบบฉบับที่เห็นบนเวทีการแสดงมายากล ซึ่งได้ปรากฏในผลงานวิจัยชิ้นนี้ ดังนั้นการออกแบบเครื่องแต่งกายตรงกับคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานศิลปป็นข้อ 2) มีประสบการณ์ในการทำงาน 7) มีรสนิยม 11) มีความหลงใหล

องค์ประกอบที่ 7 การออกแบบพื้นที่แสดง ผู้วิจัยใช้พื้นที่แสดงในลักษณะของโรงละครแบล็ค บ็อก เติเตอร์ (Black Box Theatre) มาทำการแสดงในครั้งนี้ ผลที่ได้จากการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ พบว่าสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปป็นข้อ 2) มีประสบการณ์ในการทำงาน ผู้วิจัยได้ร่วมแสดงในพื้นที่แสดงที่มีความหลากหลาย จึงได้ใช้ประสบการณ์ของการรับรู้ในการใช้แนวทางของความไร้ขีดจำกัด ของการออกแบบพื้นที่โดยเลือกพื้นที่แสดงอย่างโรงละครแบล็ค บ็อก เติเตอร์ (Black Box Theatre) ซึ่งสามารถตอบสนองต่อประโยชน์ใช้สอยในครั้งนี้ อีกทั้งสอดคล้องกับเกณฑ์

มาตรฐานศิลปินข้อ 7) มีรสนิยม การใช้โรงละครแบล็ค บ็อก เธียเตอร์ (Black Box Theatre) ที่สามารถปรับเปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยในการแสดงอย่างไม่มีขีดจำกัด ถือเป็นรสนิยมของผู้วิจัยที่จะสร้างอิสรภาพให้เกิดกับการออกแบบพื้นที่แสดง นอกจากนี้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปินข้อ 11) มีความหลงใหล ผู้วิจัยมีความหลงใหลในความลึกซึ้งของมายากล ซึ่งนำมาเลือกใช้พื้นที่แสดงที่มีความเรียบง่ายของโรงละครแบล็ค บ็อก เธียเตอร์ (Black Box Theatre) เพื่อเสริมให้ความลึกซึ้งของมายากลเด่นชัดมากขึ้น ดังนั้นการออกแบบพื้นที่แสดงตรงกับคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานศิลปินข้อ 2) มีประสบการณ์ในการทำงาน 7) มีรสนิยม 11) มีความหลงใหล

องค์ประกอบที่ 8 การออกแบบแสง ผู้วิจัยออกแบบแสงให้สื่ออารมณ์ความรู้สึกตามเทคนิคมายากลทั้ง 7 รูปแบบ ผลที่ได้จากการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ พบว่าสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปินข้อ 3) มีความหลากหลาย ซึ่งมาจากการเลือกใช้แสงที่สร้างอารมณ์ต่าง ๆ โดยไม่ซ้ำแบบกันในแต่ละฉาก อีกทั้งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปินข้อ 6) มีความคิดสร้างสรรค์ การใช้แสงในครั้งนี้ไม่ได้ถูกนำมาใช้อย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้เห็นบุคคลและวัตถุบนเวทีเพียงเท่านั้น แต่ยังใช้แสงในเชิงสัญลักษณ์ จึงทำให้เกิดเป็นคุณสมบัติของความคิดสร้างสรรค์ในการใช้แสง นอกจากนี้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปินข้อ 7) มีรสนิยม การใช้แสงที่แสดงถึงสัญลักษณ์ทำให้เกิดเป็นคุณลักษณะของความเป็นนามธรรมในผลงาน เท่ากับเป็นการสร้างรสนิยมให้เกิดขึ้นในงานวิจัยชิ้นนี้ ดังนั้นการออกแบบแสงตรงกับคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานศิลปินข้อ 3) มีความหลากหลาย 6) มีความคิดสร้างสรรค์ 7) มีรสนิยม

ฉะนั้นผลจากการวิจัยรูปแบบการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากเทคนิคมายากลทั้ง 8 องค์ประกอบ พบว่า มีความสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปิน จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ 1) มีจิตวิญญาณความเป็นศิลปิน 2) มีประสบการณ์ในการทำงาน 3) มีความหลากหลาย 4) ความเป็นผู้นำและบุกเบิก 6) มีความคิดสร้างสรรค์ 7) มีรสนิยม 11) ความเป็นผู้นำและผู้อุทิศ

ข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลงานวิจัยฉบับนี้เป็นการนำเทคนิคการแสดงมายากลมานำเสนอผ่านรูปแบบการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ โดยการบูรณาการศาสตร์หลายแขนง ทั้งทางด้านนาฏศิลป์ ด้านทัศนศิลป์ และด้านดุริยางคศิลป์ เพื่อได้รูปแบบการแสดงตามองค์ประกอบทางนาฏศิลป์ 8 องค์ประกอบ อีกทั้งได้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ที่เป็นระบบ วิจัยฉบับนี้สามารถนำไปพัฒนาศักยภาพความคิดสร้างสรรค์สำหรับบุคคลที่สนใจศึกษาทางด้านนาฏศิลป์และด้านอื่น ๆ ในอนาคตต่อไปได้

References

- Chaiyuan, S. (1998). *Konlamet Khletlap Māyākon Lem Sōng* [Magic Trick Techniques Volume 2 (2nd ed.)]. Bangkok: Europa Press Co., Ltd.
- Itthi-awachakool, W. (2019, August 20). Interview by N. Poonpakdee [Tape recording]. Chulalongkorn University: Bangkok.
- Paiboonpun, P. (2002). *Ton Chōpkon* [Magic Trick Lovers]. Bangkok: Ruenpanya Printing.

Paiboonpun, P. (2019, March 9). Interview by **N. Poonpakdee** [Tape recording].

Chulalongkorn University: Bangkok.

Prajongkitkoon, C. (2019, January 26). Interview by **N. Poonpakdee** [Tape recording].

Chulalongkorn University: Bangkok.

Wuthatit, W. (2019, September 21). Interview by **N. Poonpakdee** [Tape recording].

Chulalongkorn University: Bangkok.